

LEERPLAN
BUITENGEWOON SECUNDAIR
ONDERWIJS BGV OV3

Verpakker

Kwalificatiefase - Integratiefase
Ver-OV3

BRUSSEL

D/2023/13.758/369

Versie december 2023

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met nieuwe opleidingsprofielen. Voor het eerst is er gekozen om de opleidingsprofielen te vertalen in leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

Bij de opmaak van de leerplannen is er gekozen voor een maximale afstemming met verwante studierichtingen in het gewoon secundair onderwijs. Binnen het onderwijscontinuüm is dit van belang voor een vlotte transitie van leerlingen tussen gewoon en buitengewoon onderwijs.

1.1 Het leerplanconcept in BuO: vijf uitgangspunten

De leerplannen vertrekken vanuit **het vormingsconcept** van de katholieke dialogeschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lesuren ...).

De leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van de leerplannen.

De leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze** na de kwalificatie- of integratiefase. Het proces van de studiekeuze eindigt immers niet na de opleidingsfase. In de kwalificatie- of integratiefase onderzoeken leerlingen meer gericht waar hun capaciteiten liggen en wat hun talenten zijn. De leerplannen zijn daarbij een belangrijk hulpmiddel. De doelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen die voor een bepaalde studierichting kiezen. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen voor een meer geprofileerde studierichting in de integratiefase of de A-finaliteit.

De leerplannen bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte, uitgaande van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze borgen de samenhang in de vorming van de opleidingsfase. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Waar relevant verwijzen de leerplannen naar de samenhang met ontwikkelingsdoelen algemene sociale vorming. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren **algemene sociale vorming** (incl. godsdienstleraren) en leraren **beroepsgerichte vorming** om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een vakleeraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 Handelingsplanmatig werken

Voor leerlingen met een IAC die les volgen in het gewoon- of buitengewoon onderwijs en via die weg werken naar een studiebekrachtiging, geldt de decretale verplichting om te werken met het cyclisch proces van handelingsplanmatig werken. Op die manier wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de noden van de leerling. Voor hen vertrekken we vanuit de visie van ontwikkelingsgericht leren.

De leerling wordt centraal geplaatst vanuit de vraag 'Wat heeft deze leerling nodig om verder of opnieuw tot ontwikkeling te komen?' De uitdaging bestaat erin om hoge verwachtingen te stellen in elk moment van leren en zo voor elke leerling binnen de zone van de naaste ontwikkeling een realistisch ontwikkelings- en toekomstperspectief na te streven. Vanuit de methodiek van handelingsplanmatig werken, gericht op zelfrealisatie, worden de vooropgestelde doelen vanuit een ruime beeldvorming nagestreefd en geëvalueerd. Daarbij primeert altijd de eigen groei van de leerling.

Het is de taak van de leerkracht om via een kwalitatieve interactiestijl, door bewust vragen te stellen vanuit het kader van mediërend leren, leerlingen mede-eigenaar te maken van hun ontwikkelproces. De uitdaging bestaat erin voortdurend te reflecteren op inhoud, proces en eigen handelen.

Bij ontwikkelingsgericht onderwijs wordt sterk ingezet op leren vanuit intentionaliteit (wat), betekenisverlening (waarom) en transcendentie (waar nog). Door intentionaliteit maken we in wederkerige communicatie leerlingen duidelijk wat ze gaan leren. Door betekenisverlening wordt ontdekt of begrepen waarom iets aangeleerd wordt en bij transcendentie wordt het leggen van transfers naar de eigen omgeving en andere contexten gestimuleerd.

De school dient enerzijds te reflecteren over die gespecialiseerde referentiekaders die hen ondersteunen om de ontwikkeling van de leerling in beeld te brengen. Anderzijds moet er ook nagedacht worden welke orthodidactiek en orthopedagogiek leraren ondersteunen om dat ontwikkelingsgericht proces in gang te zetten.

Dit leerplan beroepsgerichte vorming OV3 moet integraal gelezen worden binnen de principes van ontwikkelingsgericht leren en handelingsplanmatig werken. We kiezen ervoor om, rekening houdend met bovenstaande, maximaal dezelfde taal te hanteren over de verschillende onderwijsvormen heen.

1.3 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialogeschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor wegwijzers. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen, betekent dat elke leerling **belooftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden te verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. Deze vormingscomponenten worden vervat in de verschillende domeinen van de ontwikkelingsdoelen OV3. De aaneengesloten cirkel wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Verbindingen tussen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **multidisciplinaire teams** en binnen een **beleid van de school**. De ontwikkelingsdoelen en interdisciplinair werken helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, schoolteam, klassenraad, ...) maakt.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.4 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen BGV zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Om tegemoet te komen aan de individuele noden van de leerling, kan de leraar vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit eigen accenten leggen. Door de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeftes (SOOB) van de leerlingen in kaart te brengen, worden doelen op maat van de leerlingen geselecteerd en kunnen er pedagogische en didactische keuzes gemaakt worden. In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen didactische wenken. Leraren(teams) werken handelingsplanmatig. Het is de bedoeling om vanuit verschillende disciplines te zoeken naar een didactiek/pedagogiek op maat. De SOOB zijn ook hier het uitgangspunt.

1.5 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is differentiëren van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit hun eerdere opleiding, thuissituatie en diverse vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te hebben op de beginsituatiebepaling en vanuit dat gegeven, gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en handelingsplanmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

Differentiatie door leerinhouden aan te passen

Leerplannen bieden kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerling, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerling. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrenge biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in evaluatie en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar de leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.6 Opbouw van het leerplan

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de fase en met de onderliggende fases en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht.

Er zijn verschillende soorten doelen opgenomen in het leerplan:

Soort doel	Omschrijving	Verplicht onderdeel voor de studiebekrachtiging?
LPD	Leerplandoel: te realiseren	Ja
LPD +	Plusdoel: warm aanbevolen in functie van het te behalen curriculum.	Nee
LPD K	Keuzedoel: inspirerend doel ter uitbreiding van het curriculum voor een individuele leerling.	Nee

★ Waar relevant voegen we bij het leerplandoel een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen.

wenk In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan (wenk).

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan de competenties en kenniselementen uit het opleidingsprofiel die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Omschrijving van de studierichting

Het leerplan is opgemaakt voor de beroepsgerichte vorming van de Verpakker. Die studierichting wordt georganiseerd in BuSO OV3 binnen het studiedomein economie en organisatie.

In de studierichting Verpakker leren leerlingen in hoofdzaak manuele handelingen uitvoeren met betrekking tot het sorteren, samenvoegen en verpakken van diverse stukken of producten, om deze klaar te maken voor levering.

Bij het realiseren van het leerplan wordt er toegewerkt naar maximale zelfstandigheid van de leerling. De school bepaalt zelf hoe ze de diverse rubrieken van het leerplan aan bod laat komen.

2.2 Samenhang met de opleidingsfase

De studierichting Verpakker heeft een samenhang met de studierichting basis organisatie en logistiek uit de opleidingsfase.

Daar leren leerlingen onder begeleiding routinematige handelingen uitvoeren met tot enerzijds het ondersteunen van de administratie binnen een organisatie en anderzijds het uitvoeren van logistieke taken binnen een magazijn en winkel inclusief het werken met interne transportmiddelen (bijvoorbeeld transpallet, steekwagentje, meeloopstapelaar, ...) en het ontpakken en verpakken van producten met daartoe geëigende gereedschappen en materieel.

2.3 Studiebekrachtiging

Naar gelang leerlingen in voldoende mate de leerplandoelen behalen, kan de klassenraad één van volgende vormen van studiebekrachtiging uitreiken:

- een getuigschrift opleidingsvorm 3
- een getuigschrift, onderwijskwalificatie niveau 2
- een bewijs van beroepskwalificatie: Verpakker
- een bewijs van competenties
- een attest van lesbijwoning als regelmatige leerling

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Verpakker en het vormingsconcept

Het leerplan Verpakker is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In dit leerplan ligt de nadruk op de **economische vorming**. De wegwijzers **uniciteit in verbondenheid**, **duurzaamheid** en **generositeit** maken er inherent deel van uit.

De bedrijfsgerichte economische vorming richt zich op de ontwikkeling van competenties met betrekking tot goederenbehandeling. Deze vorming kan niet los gezien worden van onderbouwende competenties waarbij leerlingen steeds duurzaam, oplossingsgericht en veiligheidsbewust handelen teneinde het zorgvuldig sorteren, samenvoegen en verpakken van goederen te garanderen.

Leerlingen verwerven inzicht in de manier waarop ondernemingen en organisaties zich ontwikkelen met aandacht voor mens en planeet. Vanuit de wegwijzer **duurzaamheid** werken ook leerlingen mee aan een ecologische bewustwording in hun school en leerwerkplek. Ze handelen met oog voor welzijn, veiligheid en milieu met het oog op een aangename en veilige werkomgeving voor iedereen. Het toepassen van ergonomische hef- en tiltechnieken maakt het beroep ook op lange termijn werkbaar. Leerlingen gaan zuinig om met materialen, arbeidsmiddelen en tijd en vermijden verspilling.

Het ontwikkelen van communicatieve en relationele aspecten van vorming is van groot belang voor de professionele beroepsuitoefening. Leerlingen leren op een **generieuze** en respectvolle manier omgaan met leidinggevenden, collega's en externen. Ze leren efficiënt en kwaliteitsvol communiceren in alle omstandigheden.

Leerlingen vormen zich tot een uniek professional en werken met oog voor de eigenheid en verscheidenheid van anderen. Ze stellen zich flexibel op in functie van een efficiënte samenwerking. Zo bouwen ze mee aan een aangename werkomgeving waar ruimte is voor **uniciteit in verbondenheid**.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Basiscompetenties in een magazijnomgeving

Samenleven en samen werken in een wereld die gekenmerkt wordt door diversiteit daagt leerlingen uit om in de school, oefenplaats bij uitstek, en de externe werkplek constructief samen te leven en werken met elkaar. Ze leren dit onder andere in functie van hun latere beroepsleven waarbij een efficiënte samenwerking en communicatie met interne en externe partners centraal staat.

Leerlingen leren dat veiligheid en ergonomie essentieel zijn in een magazijnomgeving. Ze gaan steeds op een zorgzame en respectvolle manier om met goederen, materiaal en arbeidsmiddelen en hebben aandacht voor een nette werkplek. Met het oog op het verminderen van de afvalberg en recyclage leren ze duurzaam en economisch handelen.

De goederenstroom in een magazijn

De leerlingen verklaren de goederenstroom in een magazijn en maken kennis met de verschillende beroepen in een magazijnomgeving waarbinnen de verpakkingsafdeling zich bevindt.

Activiteiten met betrekking tot het sorteren, samenvoegen en verpakken van goederen

Binnen dit kader leren de leerlingen goederen sorteren, samenvoegen en verpakken. Bij het aanleren van deze competenties hebben ze steeds hygiëne- en veiligheidsvoorschriften en respecteren ze bedrijfsinterne (werk)procedures.

3.3 Opbouw

- Basiscompetenties in een magazijnomgeving
- De logistieke goederenstroom
- Voorbereiding van de verpakkingsopdracht
- Verpakken en etiketteren van goederen

3.4 Samenhang ASV - BGV

Het leerplan Verpakker is een leerplan voor de beroepsgerichte vorming (BGV) en heeft een relatie met de ontwikkelingsdoelen algemene en sociale vorming (ASV).

- Burgerzin
- Rekenvaardigheden
- Taalvaardigheid
- Gezondheidseducatie
- Leren leren
- Lichamelijke opvoeding
- Milieueducatie
- Sociaal-emotionele educatie
- Vrijtijdsvaardigheden
- ICT

Een aantal tot de ASV horende inzichten, vaardigheden en attitudes zijn van fundamenteel belang voor de arbeidsvoorbereiding.

De aanbieder bepaalt zelf hoe de ontwikkelingsdoelen van de algemene en sociale vorming én de levensbeschouwing georganiseerd worden en bepaalt zelf de mate van integratie met de beroepsgerichte competenties.

3.5 Aandachtspunten

- Het doel rond orderverzamelen is optioneel, dus vrijblijvend, maar biedt kansen om leerlingen kennis te laten maken met een essentiële component van de goederenstroom. Het verzamelen van goederen gaat immers op heel wat werkplekken vooraf aan het samenstellen pakketten en het verpakken van goederen.
- Als verpakker kan je in diverse sectoren tewerkgesteld worden: bouw, chemie en petroleum, houtnijverheid, papier- en kartonsector, voedingsindustrie, social Profit ... Het kan zinvol zijn om via bedrijfsbezoeken dieper in te gaan op de diversiteit van logistieke magazijnen.
- Alle leerplandoelen moeten in voldoende mate behaald worden (resultaatsverplichting).
- Voor de ontwikkelingsdoelen hebben we een inspanningsverplichting.

4 Leerplandoelen

4.1 Basiscompetenties in een magazijnomgeving

LPD 1 De leerlingen handelen

- **in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures);**
- **kwaliteitsbewust;**
- **economisch en duurzaam.**

★ Communicatietechnieken

Vakterminologie

Milieu-, kwaliteits- en welzijnsvoorschriften

Voorschriften m.b.t. afvalsortering

Duurzaam verbruik van materialen en energie

Duurzaam gebruik van machines en gereedschappen

Wenk: In teamverband:

- Bij communicatie hebben de leerlingen aandacht voor hiërarchie en houden rekening met het feit dat ze op een andere manier met leraren of leidinggevenden communiceren, zowel schriftelijk als mondeling.
- De leerlingen leren zich flexibel opstellen en reageren gepast bij wisselende werkomstandigheden in een magazijnomgeving.
- In functie van een efficiënte verwerking van magazijnopdrachten vragen de leerlingen tijdig hulp als er iets niet duidelijk is en een taak niet alleen kunnen afwerken, reageren op een gepaste manier bij extra (tussentijdse) opdrachten, melden tijdig storingen of afwijkingen aan goederen, materiaal en arbeidsmiddelen.
- Ook het toepassen van non-verbale communicatie is belangrijk in een magazijnomgeving: zo begrijpen de leerlingen tekens die met de hand gegeven zijn zoals een stopteken.

Wenk: Kwaliteitsbewust:

- Dit uit zich in zorgvuldig werken, aandacht voor details, het eigen werk controleren op fouten, het voortdurend reflecteren en zich bijsturen met het oog op het bereiken van de verwachte kwaliteit.

Wenk: Economisch en duurzaam:

- Met het oog op het verminderen van de afvalberg en recyclage weten de leerlingen welke materialen ze apart sorteren.
- De leerlingen kiezen steeds de meest geschikte hulpmiddelen (dozen, verpakkingsmateriaal ...) en vermijden verspilling.
- Economisch handelen betekent dat de leerlingen bij het beëindigen van een opdracht dit aangeven en steeds aandacht hebben voor het tussentijds reinigen van de werkplek. Bij interne verplaatsingen naar de verzend-, opslag- of productiezone gebruiken ze de kortste en snelste weg en vermijden leeg transport.

- Duurzaam handelen impliceert dat de leerlingen op een zorgzame en respectvolle manier omgaan met goederen, materiaal en arbeidsmiddelen en dit conform de bedrijfsinterne procedures.

LPD 2 De leerlingen handelen op een veilige en ergonomische manier rekening houdend met

- **veiligheidsvoorschriften en -pictogrammen;**
- **persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen;**
- **behandelings- en verpakkingsvoorschriften en signalisatie gevaarlijke goederen (GHS-systeem);**
- **hef- en tiltechnieken;**
- **instructies, planning en logische werkvolgorde.**

★ Etiketten, markeringen en labels Traceerbaarheid van producten

Wenk: In een magazijn kunnen gevaarlijke situaties ontstaan, deze worden aangegeven met behulp van pictogrammen.

Wenk: Wat betreft de algemene veiligheidsrichtlijnen is het raadzaam voldoende aandacht te besteden aan verbod- en gebodstekens, gevaars- en reddingsborden en pictogrammen brandbestrijding.

Wenk: Met betrekking tot het sorteren, samenvoegen en verpakken van goederen komen de behandelingsetiketten (deze kant op, breekbaar, de verpakking niet op elkaar plaatsen ...) en signalisatie gevaarlijke goederen aan bod. Een toelichting van het GHS-systeem (Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals), de etikettering van gevaarlijke producten en voorzorgsmaatregelen voor het gebruik van gevaarlijke producten zijn hier op hun plaats.

Wenk: De leerlingen respecteren steeds de bedrijfseigen procedures, afhankelijk van de sector waarin ze terechtkomen, wat betekent dat de leerlingen oog hebben voor de specifieke veiligheidsregels rond voedingswaren. Zo mag de keten van diepgekoelde en diepgevroren producten niet onderbroken worden en hebben de leerlingen steeds aandacht voor de aangegeven temperaturen op de koelcellen waar de voedingswaren in geleverd worden.

Wenk: In functie van persoonlijke veiligheid en welzijn mag het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en het toepassen van ergonomische hef- en tiltechnieken niet uit het oog verloren worden.

LPD 3 De leerlingen lichten de functie en kenmerken van courante verpakkingsmaterialen toe.

Wenk: Je kan volgende materialen onder de aandacht brengen:

- Verpakkingsmaterialen:
  - karton en golfkarton (dubbel, dubbel-dubbel, drievoudig), afhankelijk van de kwetsbaarheid van het product (golfkarton heeft een bufferende werking)

- blik, glas, polystyreenschuim, PVC, hout.
- Sluitingsmaterialen: tape, omsnoeringsbanden, lijm ...
  - Beschermingsmaterialen: papier, noppenfolie, schuimbescherming ...
  - Opvulmaterialen: opvulpapier, -chips, -schuim, houtwol, luchtkussenfolie

Wenk: Dit leerplandoel zie je in samenhang met LPD 1: leerlingen werken steeds economisch en gaan zuinig om met verpakkingsmaterialen.

LPD 4 De leerlingen lichten verpakkingstechnieken en -machines toe.

Wenk: Je kan volgende technieken en materialen onder de aandacht brengen:

- opvullen en beschermen: lucht- en papierkussenmachines, machine voor schuimopvulling;
- wikkelen: palletwikkelaars, krimpfoliemachines, sealapparaten, krimppistolen;
- sluiten en omsnoeren: nietmachines, omsnoeringsmachines, banderolleermachines.

LPD 5 De leerlingen gebruiken materialen en hulpmiddelen op een correcte en veilige manier in functie van de aard, vorm en afmetingen van de goederen.

- ★ Interne transportmiddelen waarop de bediener niet zit of staat tijdens de verplaatsing (transpallet, steekwagentje, meeloopstapelaar)
Inrichting van de werkplek
Technische voorschriften en aanbevelingen in functie van de eigen werkzaamheden
Functionele berekeningen

Wenk: De leerlingen leren op een efficiënte en veilige manier hulpmiddelen gebruiken en bergen ze steeds op rekening houdend met veiligheidsinstructiekaarten en bedrijfseigen procedures.

Wenk: Bij interne verplaatsingen hanteren de leerlingen enkel interne transportmiddelen waarop de bediener niet zit of staat tijdens de verplaatsing zoals een steekwagen, magazijnwagen, rolcontainer of kledingrek.

Wenk: Bij de realisatie van dit leerplandoel heb je aandacht voor basisrekenvaardigheden zoals rekenen met lengtematen, gewichtsmaten, en inhoudsmaten teneinde een goede inschatting te kunnen maken van de benodigde verpakkingsmaterialen.

Wenk: In functie van het conditioneren van de (opslag)ruimte gebruiken de leerlingen conditioneringstoestellen zoals airconditioners, luchtontvochtigers, verwarmingstoestellen ... in functie van het bewaken van de temperatuur en luchtvochtigheid.

LPD 6 De leerlingen organiseren en reinigen materieel, hulpmiddelen en ruimtes conform de bedrijfsinterne en hygiëneprocedures.

- ★ Gebruik van gepaste reinigingsmiddelen

Wenk: Bij het opruimen van de werkplek houden de leerlingen rekening met de procedures rond afvalbeheer.

Wenk: Op het einde van de werkdag wordt het afval afgevoerd en de gebruikte hulpmiddelen op hun plaats teruggelegd.

4.2 De logistieke goederenstroom

LPD 7 + De leerlingen lichten de logistieke goederenstroom toe.

Wenk: De logistieke goederenstroom is inherent aan de logistieke activiteiten die noodzakelijk zijn om de aankoop, productie en verkoop mogelijk te maken. Het is zinvol om de vier O's te bespreken met name ontvangen, opslaan, orderverzamelen en opsturen/verzenden.

LPD 8 + De leerlingen situeren verschillende functies in een magazijn.

Wenk: Het is raadzaam om functies in een magazijn in verband te brengen met de organisatie van de magazijnactiviteiten. Zo kan je wijzen op het verschil tussen de behandeling van de goederenstroom (bv. logistiek of magazijnmedewerker, magazijnier, bestuurder interne transportmiddelen), het beheer (bv. magazijnbediende) en de aansturing (bv. logistiek verantwoordelijke magazijn) ervan. Zo zal een magazijnbediende voor de magazijnopdrachten zorgen van de magazijnmedewerker of voorraden controleren. De logistiek verantwoordelijke magazijn coördineert en stuurt alle taken binnen een magazijn.

4.3 Voorbereiding van de verpakkingsopdracht

LPD K1 De leerlingen verzamelen goederen volgens bedrijfsinterne procedures op basis van de orderverzamellijst.

Wenk: Afhankelijk van de reële werkcontext kan van de leerlingen verwacht worden om goederen te verzamelen alvorens ze te verpakken.

Wenk: Om orders te verzamelen kunnen diverse systemen gebruikt worden. De manier waarop dit gebeurt is bedrijfsgebonden, maar je kan de leerlingen vertrouwd maken met de meest gangbare systemen. De manier waarop goederen worden verzameld hangt af van:

- de plaats waar artikelen verzameld worden
  - statisch orderverzamelen
  - dynamisch orderverzamelen
- de manier waarop de orderpicker zich beweegt
  - eendimensionaal orderverzamelen
  - tweedimensionaal orderverzamelen
- de manier waarop goederen worden opgenomen

- handmatig
- automatisch
- de manier waarop goederen worden afgegeven
  - centrale afgifte
  - decentrale afgifte

Wenk: Bij het orderverzamenen hebben de leerlingen steeds aandacht voor het stappenplan: ontvangen van pickopdracht, lezen en controleren van de orderverzamelijst, keuze van de juiste hulpmiddelen, bepalen van de juiste locatie, pakken en laden van artikelen (met aandacht voor ergonomie) en controle van het verzamelde order aan de hand van verzamelijst.

Wenk: Het is belangrijk dat de leerlingen steeds voorraadtekorten of beschadigingen signaleren in functie van een snelle aanvulling van de voorraden op de picklocatie. In verband daarmee kan je aspecten zoals derving en replenishment ter sprake brengen. Deze tekorten worden via de orderbon of scanner geregistreerd.

LPD 9 De leerlingen controleren de voorraad en verzamelen grondstoffen/producten en verpakkingsmaterialen in functie van de verpakkingsopdracht.

★ Voorraadbeheer

Werkdocumenten, productieorders en technische fiches

Wenk: De leerlingen voorzien de werkplek van de nodige grondstoffen, verpakkingsmaterialen en hulpmiddelen (etiketteermachine, omsnoeringsmachine ...)

Wenk: In functie van de organisatie van de eigen werkplek houden de leerlingen steeds de voorraad verpakkingsmateriaal (dozen, bescherming, opvulling, etiketten, tape ...) in het oog, en dit om stilstand te vermijden. Indien er tekorten zijn rapporteren ze dit.

Wenk: Werkopdrachten worden steeds uitgevoerd conform de productieorders en bedrijfseigen procedures.

LPD 10 De leerlingen ontpakken en herverdelen producten met inbegrip van

- **controle van de productverpakking;**
- **verwijderen en afvoeren van afgekeurde producten.**

Wenk: Verpakkingsopdrachten gebeuren steeds volgens de richtlijnen: dit betekent dat de leerlingen steeds oog hebben voor het productieorder (informatie m.b.t. de exacte samenstelling van de pakketten) en technische fiches (omtrent verpakkingswijze en kenmerken van verpakkingsmateriaal) bij het sorteren van de producten.

4.4 Verpakken en etiketteren

LPD 11 De leerlingen stellen pakketten samen, verpakken en etiketteren ze.

★ Bediening van een etiketteermachine

Wenk: Verpakkingsopdrachten gebeuren steeds volgens de richtlijnen: dit betekent dat de leerlingen steeds oog hebben voor het productieorder (informatie m.b.t. de exacte samenstelling van de pakketten) en technische fiches omtrent verpakkingswijze en kenmerken van verpakkingsmateriaal.

Wenk: Leerlingen hebben ook aandacht voor behandelingsvoorschriften i.v.m. (gevaarlijke) goederen en algemene veiligheidsvoorschriften

Wenk: De leerlingen hebben steeds oog voor nazorg en voeren controles uit m.b.t. aantallen, correcte stapeling, houdbaarheidsdatum...

LPD 12 De leerlingen controleren de eigen verpakkingsopdracht.

Wenk: De leerlingen hebben steeds aandacht voor de kwaliteit van hun geleverde werk wat zich vertaalt in het regelmatig visueel controleren van de pakketten.

Wenk: Met betrekking tot de voedingsindustrie hebben ze extra aandacht voor aspecten zoals de houdbaarheidsdatum.

LPD 13 De leerlingen registreren en rapporteren het verloop van de verpakkingsopdracht.

★ Opvolgdocumenten

Wenk: De leerlingen melden tijdig storingen of afwijkingen aan goederen, materiaal en arbeidsmiddelen.

Wenk: De leerlingen overleggen met collega's bij de overdracht van werkzaamheden en communiceren daarover op een heldere en fijne manier.

Wenk: De leerlingen houden gegevens bij over het verbruik van verpakkingsmaterialen ...

5 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school of de werkplek of een extern opleidingscentrum minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. . We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

5.1 Infrastructuur

Om kennis en vaardigheden binnen de schoolinfrastructuur geïntegreerd aan te reiken is een praktijklokaal om vaardigheden in te oefenen noodzakelijk. Dit lokaal is uitgerust

- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;

- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid.

Toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.

5.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

- legbordstelling;
- grondplan (afdruk) van een magazijn om de goederenstroom te visualiseren (4 O's ontvangst, opslag, orderpicking en opsturen);
- miniatuurmodellen van hulp- en transportmiddelen;
- steekwagen, magazijnwagen;
- didactisch materiaal: dozen, europallets, pictogrammen, veiligheidsmesjes, opvul- en aanvulmateriaal, magazijnbakjes, kleefband, kleine toestellen (sealen, nietmachine, ...)

De werkplek is voldoende uitgerust om handelingen uit te voeren met betrekking tot het sorteren, samenvoegen en verpakken van diverse stukken of producten, teneinde deze klaar te maken voor levering. Dit gebeurt aan een werkblad of aan een geautomatiseerde productielijn, vooral op het einde van de lijn.

5.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen volgens risicoanalyse zoals veiligheidsschoenen, gehoorbescherming ...

6 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken

Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evaluëren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreeren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

7 Concordantie

7.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de competenties of de kenniselementen van het opleidingsprofiel realiseren.

Leerplandoel	Competenties of kenniselementen opleidingsprofiel
1	OP 1, 2, 3; OP a, b, c, h, i, j

2	OP 2, 4, 6; OP d, e, g, n, q, v, w
3	OP y
4	OP x
5	OP f, l, t, k
6	OP 4, 5; OP u
7+	-
8+	-
9	OP 7; OP m, o
10	OP 8, 9; OP aa
11	OP 10, 11; OP z
12	OP 2
13	OP 6, 12; OP p, r, s

7.2 Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel

Generieke competenties	Kenniselementen
1. Werkt in teamverband	a. Communicatietechnieken
2. Werkt met oog voor veiligheid, milieu, kwaliteit en welzijn	b. Vakterminologie
3. Werkt economisch en duurzaam	c. Hygiëne-, veiligheids-, milieu-, kwaliteits- en welzijnsvoorschriften
4. Organiseert zijn werkplek veilig en ordelijk rekening houdend met een logische werkvolgorde en maakt ze schoon	d. (Veiligheids)pictogrammen
5. Organiseert het materiaal en het materieel	e. Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
6. Voert de werkzaamheden uit volgens planning en instructies en houdt de werkadministratie bij	f. Technische voorschriften en aanbevelingen in functie van de eigen werkzaamheden
	g. Ergonomische hef- en tiltechnieken
	h. Voorschriften m.b.t. afvalsortering
	i. Duurzaam verbruik van materialen en energie
	j. Duurzaam gebruik van machines en gereedschappen
	k. Inrichting van de werkplek
	l. Bediening interne transportmiddelen waarop de bediener niet zit of staat tijdens de verplaatsing (bijvoorbeeld transpallet, steekwagentje, meeloopstapelaar, ...)
	m. Voorraadbeheer
	n. Traceerbaarheid van producten
	o. Werkdocumenten, productieorders en technische fiches
	p. Opvolgdocumenten
	q. Etiketten, markeringen en labels
	r. Rapporteringstechnieken

	<ul style="list-style-type: none"> s. Registratiesystemen t. Functionele berekeningen u. Gebruik van gepaste reinigingsmiddelen
--	--

Beroepsspecifieke competenties	Kenniselementen
7. Voorziet de werkpost van materiaal of producten en controleert de bevoorrading	v. Verpakkingsvoorschriften
8. Controleert de productverpakking	w. Behandelingsvoorschriften (bijvoorbeeld gebruik van conditioneringstoestellen)
9. Ontpakt en herverdeelt producten	x. Verpakkingstechnieken
10. Stelt pakketten samen volgens order en pakt in	y. Verpakkingsmaterialen (bijvoorbeeld welk gewicht er in de verpakking kan, formaat van de verpakking, ...)
11. Voorziet de verpakte producten of partijen van een etiket	z. Bediening van een etiketteermachine
12. Registreert en rapporteert over het verloop van het verpakkingsproces	aa. Controletechnieken

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Het leerplanconcept in BuO: vijf uitgangspunten.....	3
1.2	Handelingsplanmatig werken	4
1.3	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	5
1.4	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	6
1.5	Differentiatie	6
1.6	Opbouw van het leerplan	7
2	Situering	8
2.1	Omschrijving van de studierichting.....	8
2.2	Samenhang met de opleidingsfase	8
2.3	Studiebekrachtiging	8
3	Pedagogisch-didactische duiding	9
3.1	Verpakker en het vormingsconcept.....	9
3.2	Krachtlijnen	9
3.3	Opbouw.....	10
3.4	Samenhang ASV - BGV	10
3.5	Aandachtspunten.....	10
4	Leerplandoelen	11
4.1	Basiscompetenties in een magazijnomgeving	11
5	Basisuitrusting	16
5.1	Infrastructuur	16
5.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	17
5.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	17
6	Glossarium	17
7	Concordantie	18
7.1	Concordantietabel.....	18
7.2	Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel	19